

ELEKTROMETAL – DISTRIBUCIJA PLINA D.O.O. I GRAD BJELOVAR OBILJEŽAVAJU 45 GODINA KORIŠTENJA PRIRODNOG PLINA

Prirodni plin i dalje je najpovoljniji energent

➔ Plinska javna rasvjeta u Bjelovaru je proradila 1909. godine, kada je proradila gradska plinara

Razdoblje korištenja prirodnog plina kao energenta na bjelovarskogm, ali i području velikog dijela Bjelovarsko-bilogorske županije, službeno je započelo 21. rujna 1970. godine kada je donesena povijesna "Odluka o snabdijevanju plinom i načinu njegovog korištenja" koju je donijela Skupština Općine Bjelovar uz istovremeno imenovanje odgovorne tvrtke za obavljanje poslova distribucije plina u okviru tada društvenog poduzeća Elektrometal. Na ovu obljetnicu 45 godina Plinare koju danas predstavlja bjelovarska tvrtka Elektrometal-distribucija plina d.o.o., i prirodnog plina kao energenta, koji je za Bjelovarčane, kao i građane drugih velikih gradova Hrvatske i Europe, blagodat bez koje se ne može, baš kao ni bez električne energije, valja podsjetiti kako je plin kao energent bitno utjecao ne samo na način na koji se grijemo i kuhamo, već i kako je plin, znatno prije pronalaska električne energije, u velikoj mjeri utjecao na način života. Naime, prva prava javna rasvjeta koja je u bitnom promijenila naše živote bila je upravo plinska.

- Na ovu veliku obljetnicu plina u Bjelovaru moramo se podsjetiti da je Bjelovar jedan od samo nekoliko hrvatskih gradova, koji je poput većine velikih europskih gradova, prije dolaska električne energije imao izgrađenu plinsku distribucijsku mrežu i javnu rasvjetu – ističe Srećko Ezgeta, direktor Elektrometala – distribucije plina i dobar poznavatelj "plinske povijesti Bjelovara". Podsjeća da je gradska plinara u Bjelovaru osnovana 1909. godine. Bavila se proizvodnjom i distribucijom gradskog plina, rasvjetljavala je bjelovarske ulice plinskim lanternama, osvjetljavala prostore u javnim objektima i bjelovarskim domovima plinskim lampama, te omogućila građanima Bjelovara korištenje svih blagodati plina kao energenta, kako za kuhanje tako i za pripremu potrošne tople vode. Nešto što nam se danas čini sasvim nor-

malno i svakodnevno nekada je bilo luksuz koji si nije mogao svatko priuštiti, napominje Ezgeta.

Plinska rasvjeta omogućila život po noći

Prvi biblijski zapisi u Knjizi postanka kažu: "U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanom i duh Božji lebdio je nad vodama. I reče Bog: »Neka bude svjetlost!« I bi svjetlost. I vidje Bog da je svjetlost dobra; i rastavi Bog svjetlost od tame. Svjetlost prozva Bog dan, a tamu prozva noć. Tako bude večer, pa jutro – dan prvi." Dakle, sve živo, ljudi, životinje i biljke tisućama su godina poštovali ovaj odnos dana i noći. Danju su ljudi radi i stvarali, noću spavali i odmarali. Stoljećima su sela i gradovi bili u tami i noćnom miru. Ni u kućama nije bilo potrebnog svjetla. Noćnu tminu rasvjetljavao je jedino ogranj s ognjišta, titravi plamen uljanice, svijeće ili petrolejke. Javna rasvjeta još u 19. stoljeću bila je novost. I dok se danas jednom godišnje u sklopu akcije "Sat za planet Zemlju" gasi javna rasvjeta u svim svjetskim gradovima kao upozorenje na svjetlosnu zagađenost, pa tako i u gradu Bjelovaru, još prije samo dvjesto godina noćnog života gotovo da nije bilo. Iako su u Koelnu 1374. postavljene prve dvije javne svjetiljke, a odlukom gradske općine u Parizu od 07. ožujka 1525. odredili da svatko ima postaviti svjetiljku na svom prozoru, te izgradnjom pojedinačnih kandelabera za javnu rasvjetu u Hamburgu 1675., Berlinu 1677., Beču 1787. ili Parizu 1715., to još uvijek nije bila javna rasvjeta kakvu danas poznajemo jer je ipak bila ograničena samo na manja područja središnjih trgova.

Prva prava javna rasvjeta razvija se zajedno s industri-

Tu je sve započelo - objekti bjelovarske gradske plinare postoje i danas, iako nisu u upotrebi

Nacrtr po kojem je izgrađena bjelovarska plinara napravljen je u Beču

skom proizvodnjom gradskog plina (proizvodnja plina dobivenog suhom destilacijom iz drveta ili ugljena) kada se grade i prve plinske javne rasvjetе. Najprije distribucijsku mrežu i plinsku javnu rasvjetu gradi London 1813. i 1814., koju slijede Pariz 1815., Beč 1818., Berlin i Hamburg 1826., a zatim i drugi veliki europski gradovi. U Hrvatskoj prvu takvu plinsku javnu rasvjetu dobiva Rijeka, na području Školjića izvan gradskih zidina, kada je Rijeka osvijetljena sa 226 plinskih svjetiljki, a koja je puštena u rad

1. kolovoza 1952. Zatim slijede Zagreb 1862., Split 1870., Pula 1880., Osijek 1886., Slavonki Brod 1904., a zatim plinsku javnu rasvjetu iste godine 1909. puštaju u rad Bjelovar i Vinkovci.

Plinara na kraju Kozarčaninove

Bjelovarska plinara sagrađena je na kraju današnje Kozarčaninove ulice, na području koje i dan danas stari Bjelovarčani nazivaju „plinara“. Uvođenje javne rasvjetе uvelike mijenja život u gradovima. Odjednom noć postaje dio dana. Radno vrijeme se produžuje, počinju večernja druženja, život gradskih kavana, klubova i noćno kretanje postaje moguće. Život se uvelike mijenja. Bez plina, do otkrića izmjenične struje, Nikole Tesle i njegovih izuma, život u gradovima bez javne rasvjetе bio bi bitno drugačiji. Dakle, bjelovarska gradska Plinara osnovana je 1909. i prema nekim saznanjima radila do pred kraj II. svjetskog rata kada je, prema nekim izvorima 1945., zbog elektrifikacije proglašena neperspektivnom,

rastavljena i ugašena. Bjelovar nakon gašenja gradske plinare nema plinsku infrastrukturu.

Struja nakratko zamijenila plin

Budući da plin nije samo javna rasvjeta, već je to energent koji osim što služi kućanstvima za grijanje, kuhanje i pripremu tople vode, potreban je i industriji i obrtu. Stoga se 1969. na inicijativu rukovodećih ljudi tadašnjeg društvenog poduzeća Elektrometal pokreće ponovna ideja o plinifikaciji grada Bjelovara. Ovaj puta prirodnim plinom iz obližnjih bušotina INA-e u Podravini. Radi se studija plinifikacije, izrađuju gradskih projekti, ishodi građevinska dozvola, te se početkom 1970. priključuju prvi industrijski potrošači na novoizgrađeni plinski distribucijski sustav, a paralelno s njima priključuju se i prva kućanstva. Na spomenutoj sjednici tadašnje Skupštine općine Bjelovar, od 21.09.1970., donosi se i prvi akt o uvjetima opskrbe plinom kojim se propisuju sve bitne odredbe nužne za početak priključenja potrošača na plinski distribucijski sustav, od tehničkih odredbi za izvedbu plinskih instalacija, sigurnosnih mjera za rukovanje plinskim instalacijama, imenovanja distributera plina, obračuna potrošnje plina, prava i obaveza distributera i krajnjeg potrošača. Dakle ovim danom može se smatrati

Elektrometal-distribucija plina d.o.o. Bjelovar posjeduje dozvolu Hrvatske energetske regulatorne agencije HERA-e za obavljanje djelatnosti distribucije plina, te opskrbe plinom, a isto tako i koncesiju za obavljanje djelatnosti na postojećem distribucijskom području na rok od 20 godina

S lijeva na desno: prof.dr.sc. Zvonimir Guzović - dekan Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu, rođen u Velikom Grđevcu, bivši učenik Bjelovarske Gimnazije, Srećko Ezgeta - direktor Elektrometal-distribucija plina d.o.o., Prof.dr.sc. Zoran Kožuh - FSB, Voditelj katedre za zavarene konstrukcije i Prof.dr.sc. Ivan Juraga - FSB, Predstojnik Zavoda za zavarene konstrukcije

Nakon Gradske plinare Zagreb, Elektrometal - distribucija plina druga je tvrtka u Hrvatskoj koja se može pohvaliti prestižnim certifikatom za sustav upravljanja kvalitetom pri poslovima zavarivanja oznake HRN EN ISO 3834-3.

Nadzor mreže

da je nastavila postojati i raditi gradska plinara u Bjelovaru koja je nespretno i neopravdano dvadesetak godina ranije ugašena. Doduše, tehnički i pravno gledano, počevši iz početka.

Mreža se ubrzano širila

No, ipak mnogi Bjelovarčani toga vremena imali su sjećanje na gradski plin koji se nekada koristio, te je prirodni plin vrlo brzo i bez ikakvog straha prihvaćen od strane potrošača, tako da se plinska distribucijska mreža veoma brzo širila. Danas, 45 godina poslije, distribucijsko područje tvrtke Elektrometal-distribucija plina d.o.o. nalazi se na području Bjelovarsko - bilogorske županije i obuhvaća područje grada Bjelovara i 9 općina: Rovišće, Nova Rača, Severin, Berek, Ivanska, Štefanje, Kapela, Veliki Grđevac i Velika Pisanica. Prostorno teritorij koji pokriva ovo područje čini više od 60 posto teritorija

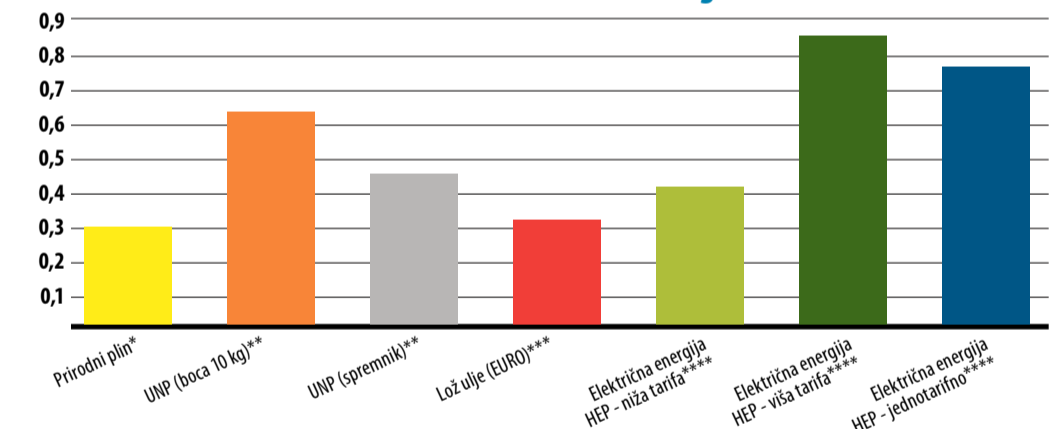
županije Bjelovarsko - bilogorske, broj potrošača priključenih na distribucijski sustav na kraju 2014. iznosio je više od 15 tisuća potrošača, od čega 13.890 korisnika s vlastitim obračunskim mjernim mjestima, te dodatnih 1.500 stanova koji koriste plin preko zajedničkih plinskih kotlovnica.

500 kilometara plinske mreže

Ukupna duljina izgrađene distribucijske plinske mreže, bez priključaka, kojom upravlja Elektrometal - distribucija plina d.o.o. na kraju 2014. iznosila je 500 km. Izgrađenost plinske mreže na području grada Bjelovara veća je od 98 posto što omogućuje gotovo svim pravnim i fizičkim osobama na području grada Bjelovara priključenje na plinski distribucijski sustav, a na području općina veća je od 60%, što čini plin dostupnim u gotovo svim većim i manjim naseljima. Elektrometal-distribucija

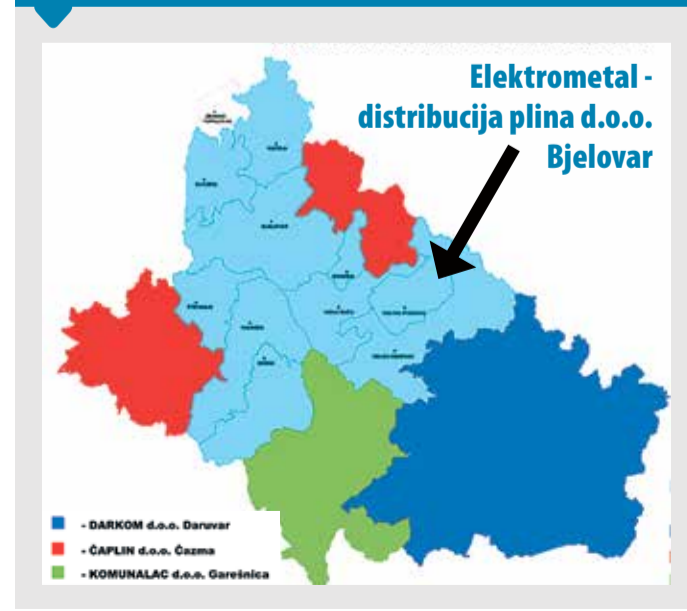
Izgrađenost plinske mreže na području grada Bjelovara veća je od 98 posto što omogućuje gotovo svim pravnim i fizičkim osobama na području grada Bjelovara priključenje na plinski distribucijski sustav, a na području općina veća je od 60%, što čini plin dostupnim u gotovo svim većim i manjim naseljima

USPOREDNE CIJENE ENERGENATA ZA KUĆANSTVA U 2014. godini

Napomena: Cijene energenata izražene su u kn/kWh bez PDV-a
 * Cijena prirodnog plina za tarifni model TM2 (godišnja potrošnja prirodnog plina 540 - 2.700 m3), bez fiksne naknade i dodatka fiksnoj naknadi distributera plina od 13,00 kn mjesečno
 ** Cijena propan-butana ne sadrži troškove mjesečnog/godišnjeg najma spremnika (INA d.d.)
 *** Cijena lož ulja ne sadrži trošak dostave (INA d.d.)
 **** Cijene električne energije prikazane u tablici ne sadrže naknadu za mjernu i opskrbnu snagu (17,40 kn/mj) i naknadu za poticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije 0,035 kn/kWh (HEP-ODS d.o.o.)

Bjelovarsko - bilogorska županija karta podje po distributivnim područjima

plina d.o.o. Bjelovar posjeduje dozvolu Hrvatske energetske regulatorne agencije HERA-e za obavljanje djelatnosti distribucije plina, te opskrbe plinom, a isto tako i koncesiju za obavljanje djelatnosti na postojećem distribucijskom području na rok od 20 godina. Raspolaze najmodernijim uređajima i opremom za kontrolu nepropusnosti i ispravnosti plinovoda i plinskih instalacija, alatom, potrebnim vozilima, dispečerskim centrom i sredstvima veze, te prije svega zapošljava stručan i kvalificiran kadar, od inženjera različitih struka, plinoinstalatera i zavarivača osposobljenih za sve uvjete rada, od položenih ispita za ispitivače plinskih instalacija, atesta zavarivača do rada s odorantima i opasnim tvarima. Sve ovo preduvjeti su za siguran i pouzdan pogon plinskog distribucijskog sustava, jer plin osim svojih nebrojenih prednosti, kao zapaljiv i eksplozivan medij, ipak zahtjeva stručna znanja i pažljivo rukovanje. Plin je bio i ostao dobar sluga, ali i loš gospodar.